

ย่อบทความ

Robert J. Alexander, "The Communist Parties of Latin America," *Problems of Communism* (July, August, 1967), pp. 37-46

ในบทความนี้ศาสตราจารย์ Alexander แห่งมหาวิทยาลัย Rutgers ได้อธิบายเปรียบเทียบบทบาทและนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ในลาตินอเมริกา

Alexander แบ่งพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศลาตินอเมริกาออกเป็น 3 ประเภท คือ:

1. พรรคที่นิยมมอสโคว์
2. พรรคที่นิยมปักกิ่ง
3. พรรคที่นิยมคาสโตร

พรรคที่นิยมมอสโคว์มีอยู่ในทุกประเทศ 21 ประเทศในลาตินอเมริกา ยกเว้นประเทศคิวบาซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์ของคาสโตรมีอยู่คนเดียวของตนเองเอกเทศ พรรคที่นิยมมอสโคว์บางพรรคเก่าแก่มาก เกิดก่อนการปฏิวัติของพวกบอลเชวิคเสียอีก เช่นพรรคคอมมิวนิสต์ของชิลีและอุรุกวัย ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 นโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์ที่เป็นฝ่ายมอสโคว์เปลี่ยนแปลง

ไปตามองค์การคอมมิวนิสต์สากล ซึ่งหลัง ค.ศ. 1935 ได้เน้นนโยบาย "แนวร่วม (popular front)" สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ได้เข้าเป็นสมาชิกสหภาพกรรมกรต่างๆ ได้เข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนและผู้แทนจากพรรคคอมมิวนิสต์ได้เคยรับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีร่วมคณะในเอกวาดอร์ คิวบาและชิลี ภายหลัง ค.ศ. 1950 อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์นิยมมอสโคว์ลดลงมาก เพราะว่าพรรคการเมืองสังคมนิยมเสรีในประเทศลาตินอเมริกาหลายประเทศ เช่น โคลอมเบีย เวเนซุเอลา และเปรู มีความสำคัญขึ้นอย่างรวดเร็ว และพรรคสังคมนิยมเสรีเหล่านี้ไม่ต้องการร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์ พรรคคอมมิวนิสต์นิยมมอสโคว์ปัจจุบันมีนโยบายไม่รุนแรง ไม่ใช้สงครามกองโจร (guerrilla war) ผู้นำของพรรคก็มีอายุมากแล้ว และไม่สนใจกับการปฏิวัติ พรรคใช้วิธีส่งสมาชิกเข้าสมัครรับ

เลือกทั้ง ซึ่งสมาชิกบางคนก็ได้รับเลือก พรรคพยายามเข้ามามีอิทธิพลในสหบาล และออกหนังสือพิมพ์ มีพรรคที่ทดลองใช้วิธีรุนแรงแบบสงครามกองโจร คือพรรคคอมมิวนิสต์ของเวเนซุเอลา และพรรคคอมมิวนิสต์ของกัวเตมาลา ปรากฏว่าการใช้สงครามกองโจรของทั้ง 2 พรรคนั้นล้มเหลว

พรรคคอมมิวนิสต์ที่นิยมนโยบายแบบ บักกิง เกิดจากการแยกตัวออกจากพรรคคอมมิวนิสต์เดิมที่นิยมมอสโคว์ เพราะว่าผู้นำในพรรคเดิม บางคนเห็นว่าควรใช้วิธีการรุนแรงล้มรัฐบาลตามที่จีนคอมมิวนิสต์นิยมโฆษณาให้ใช้ปฏิบัติ จึงจะได้อำนาจ พรรคคอมมิวนิสต์นิยมบักกิงนี้ได้สมาชิกส่วนใหญ่จากคนหนุ่ม ๆ ซึ่งผิดหวังจากลักษณะอนุรักษนิยมในพรรคคอมมิวนิสต์เดิม ปัจจุบันมีพรรคคอมมิวนิสต์นิยมบักกิง 11 พรรคในลาตินอเมริกา แต่เป็นพรรคเล็ก ๆ และไม่มีอิทธิพลเท่าใดนัก

พรรคคอมมิวนิสต์ของคาสโตรในคิวบานี้เกิดจากการรวมระหว่าง “ขบวนการ 26 กรกฎาคม (July 26 movement)” ของคาสโตรเอง และพรรคคอมมิวนิสต์เดิมของคิวบา (Partido Socialista Popular) ในการรวมนี้คาสโตรได้กำจัดผู้นำพรรคเดิมเสียและบรรจุคนจาก “ขบวนการ 26 กรกฎาคม” ของเขาแทน พรรคคอมมิวนิสต์ของคาสโตร

มีอุดมการณ์แตกต่างจากมอสโคว์หรือบักกิง เป็นแนวความคิดต่างจาก Marxism-Leninism ในลักษณะเดิม นักทฤษฎีเบื้องหลังความคิดใหม่นี้คือ เช เกอวาร (Che Guevara) และเรยิส เดอบเร (Regis Debray) ตามความคิดใหม่นี้องค์การสำคัญในการปฏิวัติไม่ใช่พรรค แต่เป็นกองกำลัง guerilla พรรคอยู่ใต้กองกำลัง และไม่ต้องการให้สถานการณ์การเมืองพร้อมเพื่อการปฏิวัติจึงจะลงมือ กองกำลังสามารถก่อสงครามกองโจรได้ทันทีในชนบทที่ห่างไกล และกองกำลังจะเป็นศูนย์กลาง “Focos” ของการปฏิบัติได้เอง พรรคจะก่อตัวขึ้นทีหลังจากกองกำลัง เดอบเรมีความเห็นคล้ายว่า ผู้นำของกองกำลังจะมาจากคนหนุ่ม ๆ จากชนชั้นกลางและชั้นสูง แทนที่จะเป็นชาวนาหรือกรรมกร เพราะเดอบเรเชื่อว่าชาวนาและกรรมกรจะร่วมกับขบวนการปฏิวัติจริง ๆ ก็ต่อเมื่อขบวนการมีที่ท่าว่าจะได้ชัยชนะ พรรคคอมมิวนิสต์แบบคาสโตรที่ได้รับความนิยมจากพวก “Jacobin Leftists” ในลาตินอเมริกา มากกว่าจากสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เดิม พวก Jacobin Leftists นี้มีอิทธิพลอยู่บ้าง ในหมู่นักศึกษาและคนหนุ่มบางกลุ่มซึ่งปรกติมาจากชนชั้นกลางและชั้นสูง พวกนี้ไม่มีรากฐานสนับสนุนจากขบวนการกรรมกรในเมือง หรือชาวนาใน

ชนบท ขบวนการสงครามกองโจรแบบ
กาสโตรที่เกิดขึ้นในระยะ ค.ศ. 1960—1965
ในเวเนซุเอลา โคลอมเบีย เปรู โบลิเวีย
อาร์เจนตินา นิการากัว และกัวเตมาลา
โดยได้รับความสนับสนุนจากคิวบา เพราะ
กาสโตรต้องการอย่างยิ่งที่จะเผยแพร่และทำ
ให้เกิดสงครามกองโจรทั่วลาตินอเมริกา แต่
ปรากฏว่า ทฤษฎีของเซ และ เกอเบร
ประสบความล้มเหลวในความเป็นจริงทาง
ปฏิบัติในเกือบทุกกรณี กองกำลังกองโจร
ถูกปราบหมดสิ้น กองกำลังไม่ได้รับความ
สนับสนุนจากพรรคคอมมิวนิสต์เดิมใน
ท้องถิ่น และไม่ได้รับความสนับสนุนจาก
ชาวนา

ศาสตราจารย์ Alexander สรุปว่ามี
โอกาสน้อยที่พรรคคอมมิวนิสต์ไม่ว่าใน
ลักษณะใดจะขึ้นมามีอำนาจในลาตินอเมริกา
สำหรับ พรรคที่ใช้วิธีการสันติและนิยม
มอสโคว์ก็มีแต่พรรคคอมมิวนิสต์ชิลีเท่านั้น
ที่มีทางขึ้นมามีอำนาจเป็นรัฐบาลได้ (บท-
ความนี้เขียนก่อนการขึ้นมามีอำนาจของพรรค
คอมมิวนิสต์ชิลีด้วยการเลือกตั้ง) ส่วน
ขบวนการคอมมิวนิสต์แบบกองโจรใช้กำลัง
ก็มีโอกาสน้อยที่จะเป็นผลสำเร็จโดยเฉพาะ
ในประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่สนับสนุน
รัฐบาล อย่างไรก็ตาม Alexander ได้กล่าว
เตือนว่า ขณะนี้บางประเทศในลาตินอเมริ-
กายังคงมีสภาพการณ์ที่เป็นใจแก่พวกกอง-

กำลังกองโจรไม่น้อย ที่สำคัญคือรัฐบาลของ
บางประเทศเป็นรัฐบาลอนุรักษนิยมเข้มมาก
ไม่ยอมมีนโยบายปรับปรุงสังคม (Social
reform) เลย เช่น ไม่ยอมให้มีการปรับปรุง
แม้แต่ภาษีทางตรง และในระยะหลังนี้พวก
กองกำลังกองโจรหันมาใช้วิธีทำลายขวัญใน
เมือง (Urban terrorism) เช่นการฆาตกรรม
และลักพาตัวบุคคลสำคัญ และปล้นธนาคาร
ซึ่งรัฐบาลควรให้ความสนใจให้มาก ศาส-
ตราจารย์ Alexander ได้จบบทความโดยกล่าว
ว่า นโยบายของสหภาพโซเวียตและสหรัฐ
อเมริกามีความสำคัญมากต่อความสำเร็จ
หรือล้มเหลวของพรรคคอมมิวนิสต์ในลาติน
อเมริกา Alexander ไม่เชื่อว่าจะมีพรรค
คอมมิวนิสต์โค่นครองอำนาจในลาติน
อเมริกาได้นานถ้าสหภาพโซเวียตไม่สนับ-
หนุน เช่นเดียวกัน สหรัฐจะช่วยป้องกัน
มิให้พรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นมามีอำนาจในลาติน
อเมริกาได้ถ้าสหรัฐสนับสนุน การที่ประเทศ
ในลาตินอเมริกาจะดำเนินนโยบายเปลี่ยน-
แปลงสังคมชนิคมพื้นฐานจริงๆ (Fundamen-
tal social reform) ยกระดับการครองชีพ
ของประชาชนและให้อิสระทางการเมือง
แก่ประชาชน เช่นนี้จะเป็นการป้องกัน
ลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ที่ดีที่สุด

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา
คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย